

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI
Próbna Matura z OPERONEM

Wiedza o społeczeństwie
Poziom rozszerzony

Listopad 2011

W niniejszym schemacie oceniania zadań otwartych są prezentowane przykładowe poprawne odpowiedzi. W tego typu zadaniach należy również uznać odpowiedzi ucznia, jeśli są inaczej sformułowane, ale ich sens jest zgodny z podanym schematem, oraz inne poprawne odpowiedzi w nim nieprzewidziane.

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
1.	B 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – podanie niepoprawnej odpowiedzi lub jej brak	0–1
2.	C 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – podanie niepoprawnej odpowiedzi lub jej brak	0–1
3.	C 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – podanie niepoprawnej odpowiedzi lub jej brak	0–1
4.	D 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – podanie niepoprawnej odpowiedzi lub jej brak	0–1
5.	a) Jerzy Buzek b) Przewodniczący Parlamentu Europejskiego c) Prezes Rady Ministrów (Premier RP) d) C 2 pkt – podanie czterech poprawnych odpowiedzi 1 pkt – podanie trzech lub dwóch poprawnych odpowiedzi 0 pkt – podanie jednej poprawnej odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych odpowiedzi lub brak odpowiedzi	0–2
6.	A. półprezydencki (semiprezydencki, parlamentarno-prezydencki, mieszany) B. prezydencki C. parlamentarno-komitetowy (rządów zgromadzenia, konwentu) D. parlamentarny (parlamentarno-gabinetowy) 2 pkt – podanie czterech poprawnych nazw systemów politycznych 1 pkt – podanie dwóch lub trzech poprawnych nazw systemów politycznych 0 pkt – podanie jednej poprawnej nazwy systemu politycznego, podanie wszystkich niepoprawnych nazw lub brak odpowiedzi Uwaga! Nie należy uznać odpowiedzi: system gabinetowo-parlamentarny.	0–2
7.	a) moralna (etyczna, religijna) b) prawna c) zwyczajowa (obyczajowa, nieformalna) 1 pkt – podanie trzech poprawnych norm społecznych 0 pkt – podanie dwóch lub jednej poprawnej normy społecznej, podanie niepoprawnych norm społecznych lub brak odpowiedzi	0–1
8.	Polska, Francja, Włochy, Czechy Uwaga! Należy również uznać inne poprawne przykłady państw. 1 pkt – podanie czterech poprawnych nazw państw 0 pkt – podanie trzech, dwóch lub jednego państwa, podanie wszystkich niepoprawnych przykładów lub brak odpowiedzi	0–1

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
9.	A. prawda B. fałsz C. fałsz Uwaga! Należy zaliczyć również odpowiedzi, w których uczeń użyje skrótów: P (prawda) lub F (fałsz). 1 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi 0 pkt – podanie dwóch lub jednej poprawnej odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych odpowiedzi lub brak odpowiedzi	0–1
10.	A. fałsz B. fałsz C. prawda Uwaga! Należy zaliczyć również odpowiedzi, w których uczeń użyje skrótów: P (prawda) lub F (fałsz). 1 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi 0 pkt – podanie dwóch lub jednej poprawnej odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych odpowiedzi, brak odpowiedzi	0–1
11.	A. Najwyższa Izba Kontroli B. Rzecznik Praw Obywatelskich C. Trybunał Konstytucyjny 2 pkt – podanie trzech poprawnych pełnych nazw organów konstytucyjnych 1 pkt – podanie dwóch poprawnych pełnych nazw organów konstytucyjnych 0 pkt – podanie jednej pełnej poprawnej nazwy organów konstytucyjnych, podanie wszystkich niepoprawnych nazw organów konstytucyjnych lub brak odpowiedzi	0–2
12.	A. powinowactwo B. pokrewieństwo C. władza rodzicielska D. intercyza 2 pkt – podanie czterech poprawnych pojęć 1 pkt – podanie trzech lub dwóch poprawnych pojęć 0 pkt – podanie jednego poprawnego pojęcia, podanie wszystkich niepoprawnych pojęć lub brak odpowiedzi	0–2
13.	Częste zmiany przepisów prawa (niestabilność prawa, liberalizacja prawa). 1 pkt – podanie poprawnej nazwy problemu 0 pkt – podanie niepoprawnej nazwy problemu lub brak odpowiedzi	0–1
14.	1. Islandia: strefa euro – NIE, strefa Schengen – TAK 2. Irlandia: strefa euro – TAK, strefa Schengen – NIE 3. Szwajcaria: strefa euro – NIE, strefa Schengen – TAK 3 pkt – podanie trzech poprawnych nazw państw oraz ich przynależności do strefy euro i Schengen 2 pkt – podanie dwóch poprawnych nazw państw oraz ich przynależności do strefy euro i Schengen 1 pkt – podanie jednej poprawnej nazwy państwa oraz jego przynależności do strefy euro i Schengen 0 pkt – podanie wszystkich niepoprawnych nazw państw oraz niepoprawnych przynależności do strefy euro i Schengen, podanie wszystkich niepoprawnych nazw państw lub ich brak przy poprawnym zaznaczeniu przynależności do strefy euro i Schengen, brak odpowiedzi	0–3

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
15.	a) Przykładowe odpowiedzi: – Przeświadczenie, że upadek komunizmu w Rosji doprowadzi do jednoznacznego wyboru demokracji. – Przeświadczenie, że upadek komunizmu w Rosji doprowadzi do wyboru gospodarki rynkowej. – Przeświadczenie, że pojednanie jest najskuteczniejszą drogą budowania partnerstwa i współpracy Polski z Rosją. 1 pkt – podanie dwóch poprawnych przesłanek 0 pkt – podanie jednej poprawnej przesłanki, podanie wszystkich niepoprawnych przesłanek lub brak odpowiedzi b) Podpisanie przez Borysa Jelcyna Deklaracji warszawskiej, w której publicznie zostało uznane prawo Polski do suwerennego wyboru opcji w polityce zagranicznej oraz zawierania sojuszy zgodnych z jej strategicznym interesem ułatwiło Polsce drogę do NATO. 1 pkt – wskazanie Deklaracji warszawskiej oraz poprawne podanie jej znaczenia 0 pkt – wskazanie Deklaracji warszawskiej oraz niepoprawne podanie jej znaczenia, niepoprawne wskazanie okoliczności lub brak odpowiedzi c) Przykładowe odpowiedzi: – Rosji nie podobało się, że Polska popierała opozycyjnego kandydata Wiktora Juszczenkę, podczas gdy sama popierała sprzyjającego jej Wiktora Janukowycza. – Rosja uważa Ukrainę za swoją strefę wpływów, w którą nie powinna wtrącać się Polska. – Ukraina jest dla Rosji ważnym obszarem strategicznym. – Rosjanie obawiali się, że zbliżenie Ukrainy do Europy Zachodniej spowoduje rozciągnięcie stref wpływów w tym rejonie przez UE i NATO. 1 pkt – podanie trzech poprawnych powodów 0 pkt – podanie dwóch lub jednego poprawnego powodu, podanie wszystkich niepoprawnych powodów lub brak odpowiedzi d) Przykładowe odpowiedzi: – Rosja dba o zapewnienie sobie bezpieczeństwa. – Odnawia się rywalizacja USA–Rosja (tworzenie układu bipolarnego). – Sprzeciwia się budowie amerykańskiego systemu obrony antyrakietowej (aktywnie dąży do zapewnienia sobie bezpieczeństwa). – Rosja deklaruje chęć wyeliminowania siły zbrojnej bez zgody społeczności międzynarodowej. Jednak, jak widać na przykładzie Gruzji, nie jest to realnym działaniem. 1 pkt – podanie dwóch poprawnych elementów 0 pkt – podanie tylko jednego poprawnego elementu, podanie wszystkich niepoprawnych elementów lub brak odpowiedzi	0–4
16.	a) Różnica w postrzeganiu zbrodni katyńskiej przez Polaków oraz przez Rosjan wynika z różnej oceny faktów historycznych, wrażliwości, standardów. Polacy uważają zbrodnię katyńską za ludobójstwo, a Rosjanie – choć się do niej przyznają – stosują w jej ocenie inną miarę i nie uznają jej za ludobójstwo tylko za zwykłe morderstwo. 1 pkt – podanie poprawnej różnicy 0 pkt – podanie niepoprawnej różnicy lub brak odpowiedzi b) Polska może walczyć o prawdę historyczną przez ukazanie ważnych dla nas faktów w europejskiej perspektywie (przez ukazanie faktów historycznych z punktu widzenia europejskiego, niezależnego od Rosji, przez przeprowadzanie badań historycznych w ramach międzynarodowego projektu badawczego). 1 pkt – podanie poprawnej odpowiedzi 0 pkt – podanie niepoprawnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi	0–2

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
17.	a) – Im większe zainteresowanie polityką, tym więcej osób twierdzi, że Rosja będzie dążyć do odzyskania wpływów w Polsce (Im mniejsze zainteresowanie polityką, tym mniej osób twierdzi, że Rosja będzie dążyć do odzyskania wpływów w Polsce). – Im większe zainteresowanie polityką, tym więcej osób twierdzi, że Rosja zmierza w kierunku dyktatury (Im mniejsze zainteresowanie polityką, tym mniej osób twierdzi, że Rosja zmierza w kierunku dyktatury). 1 pkt – podanie dwóch poprawnych zależności 0 pkt – podanie jednej poprawnej zależności, podanie wszystkich niepoprawnych zależności lub brak odpowiedzi b) – W największym stopniu Sojusz Lewicy Demokratycznej. Przykładowe argumenty: partia SLD jest tradycyjnie prorosyjska, partia SLD wywodzi się z PZPR, która zawsze popierała Związek Radziecki. – W najmniejszym stopniu Prawo i Sprawiedliwość. Przykładowe argumenty: tradycyjnie antyrosyjska postawa działaczy PiS (wielu działaczy PiS dawniej należało do podziemia antykomunistycznego), patrzenie na stosunki narodowe przez pryzmat historii. 1 pkt – podanie pełnych poprawnych nazw partii z największym i najmniejszym poparciem dla partnerskich stosunków z Rosją wraz z argumentami uzasadniającymi 0 pkt – podanie niepoprawnych nazw partii oraz niepoprawnych argumentów uzasadniających lub brak odpowiedzi	0–2
18.	– Odblokowanie przez rząd polski procesu negocjacyjnego w sprawie członkostwa Rosji w OECD. – Zniesienie przez Rosję embarga na polskie produkty pochodzenia zwierzęcego. – Współpraca parlamentarna pomiędzy Sejmem i Senatem a Dumą (powstanie Polsko-Rosyjskiej Grupy Parlamentarnej oraz Rosyjsko-Polskiej Grupy do spraw Współpracy z Sejmem RP i Grupy do spraw Współpracy z Parlamentami Państw Europy Środkowej i Wschodniej). 1 pkt – podanie trzech poprawnych pozytywnych zmian 0 pkt – podanie dwóch lub jednej poprawnej pozytywnej zmiany, podanie wszystkich niepoprawnych zmian lub brak odpowiedzi	0–1
19.	Ocena: Większość Polaków widzi w Rosji największe zagrożenie. Powody: 1. Odradzający się rewizjonizm granic w stosunkach Rosji z sąsiadami (obawy przed tym, jak Rosja postrzega swoją rolę w świecie). 2. Wojna z Gruzją w 2008 r. 1 pkt – podanie poprawnej oceny Rosji przez Polaków oraz podanie dwóch poprawnych powodów 0 pkt – podanie poprawnej oceny Rosji przez Polaków oraz podanie niepoprawnych powodów, podanie niepoprawnej oceny Rosji przez Polaków oraz podanie niepoprawnych powodów lub brak odpowiedzi	0–1

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
20.		0–20
Temat 1		
	Uczeń podaje i omawia trzy historyczne przyczyny wpływające na stosunki polsko-rosyjskie, na przykład: – udział Rosji w rozbiorach, – wojna polsko-bolszewicka, – zbrodnia katyńska i jej tuszowanie, – napaść ZSRR na Polskę we wrześniu 1939 r., – wprowadzenie komunizmu po wojnie w Polsce i uzależnienie PRL-u od ZSRR, – sposób prowadzenia śledztwa w sprawie katastrofy lotniczej w Smoleńsku (kwiecień 2010 r.) (raport rosyjskiego Międzypaństwowego Komitetu Lotniczego). Uwaga! Należy uznać także inne, poprawnie podane historyczne przyczyny. 6 pkt – podanie i omówienie trzech poprawnych historycznych przyczyn 5 pkt – podanie trzech poprawnych historycznych przyczyn i omówienie dwóch z nich 4 pkt – podanie trzech poprawnych historycznych przyczyn i omówienie jednej z nich lub podanie i omówienie dwóch poprawnych historycznych przyczyn 3 pkt – podanie trzech poprawnych historycznych przyczyn i brak ich omówienia lub podanie dwóch poprawnych historycznych przyczyn i omówienie jednej z nich 2 pkt – podanie dwóch poprawnych historycznych przyczyn i brak ich omówienia, podanie i omówienie jednej poprawnej historycznej przyczyny 1 pkt – podanie jednej poprawnej historycznej przyczyny i brak jej omówienia 0 pkt – podanie i omówienie niepoprawnych historycznych przyczyn lub brak odpowiedzi	0–6
	Uczeń przedstawia możliwe następstwa polityczne stosunków polsko-rosyjskich, na przykład: – zaostrzenie stosunków spowodowane zaangażowaniem Polski w sprawy wschodnie (np. popieranie aspiracji Ukrainy do UE i NATO), – instalacja rakiet Iskander w obwodzie kaliningradzkim jako odpowiedź na umieszczenie na terenie Polski w przyszłości jakichś form tarczy antyrakietowej, – dyskredytowanie Polski przez Rosję na forum Unii Europejskiej, – zaostrzenie stosunków spowodowane przebiegiem śledztwa w sprawie katastrofy lotniczej w Smoleńsku Uwaga! Należy uznać także inne poprawne następstwa polityczne. 4 pkt – podanie i omówienie dwóch poprawnych następstw politycznych 3 pkt – podanie dwóch poprawnych następstw politycznych i omówienie jednego z nich 2 pkt – podanie dwóch poprawnych następstw politycznych i brak ich omówienia lub podanie i omówienie jednego poprawnego następstwa politycznego 1 pkt – podanie jednego poprawnego następstwa politycznego i brak jego omówienia 0 pkt – podanie i omówienie niepoprawnych następstw politycznych lub brak odpowiedzi	0–4
	Uczeń przedstawia możliwe następstwa ekonomiczne stosunków polsko-rosyjskich, na przykład: – dalsze uzależnienie od dostaw gazu z Rosji (brak dywersyfikacji dostaw gazu), – embargo na polskie produkty rolne w przyszłości, – budowa gazociągu bałtyckiego, który umożliwi Rosji szantaż energetyczny wobec Polski. Uwaga! Należy uznać także inne poprawne następstwa ekonomiczne. 4 pkt – podanie i omówienie dwóch poprawnych następstw ekonomicznych 3 pkt – podanie dwóch poprawnych następstw ekonomicznych i omówienie jednego z nich 2 pkt – podanie dwóch poprawnych następstw ekonomicznych i brak ich omówienia lub podanie i omówienie jednego poprawnego następstwa ekonomicznego 1 pkt – podanie jednego poprawnego następstwa ekonomicznego i brak jego omówienia 0 pkt – podanie i omówienie niepoprawnych ekonomicznych następstw lub brak odpowiedzi	0–4

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
	Uczeń zajmuje własne stanowisko w sprawie stosunków polsko-rosyjskich i dokonuje jego uzasadnienia. 2 pkt – zajęcie stanowiska oraz jego poprawne uzasadnienie 1 pkt – zajęcie stanowiska oraz jego niepoprawne uzasadnienie lub brak uzasadnienia 0 pkt – brak zajęcia stanowiska oraz uzasadnienia	0–2
	Uczeń wykorzystuje materiały źródłowe. 2 pkt – poprawne wykorzystanie dwóch materiałów źródłowych 1 pkt – poprawne wykorzystanie jednego materiału źródłowego 0 pkt – niepoprawne wykorzystanie materiałów źródłowych lub brak wykorzystania materiałów źródłowych	0–2
	Uczeń zachowuje właściwą strukturę pracy: wstęp, rozwinięcie, zakończenie. 1 pkt – zastosowanie poprawnego układu pracy i przedstawienie logicznego wyводу 0 pkt – zastosowanie niepoprawnego układu pracy i nieprzedstawienie logicznego wyводу	0–1
	Uczeń używa w wypowiedzi poprawnego języka. 1 pkt – napisanie pracy językiem w pełni komunikatywnym 0 pkt – zastosowanie niepoprawnej terminologii lub jej brak	0–1
Temat 2		
	Uczeń proponuje i omawia działania, które powinny podjąć organy władzy publicznej, aby polepszyć stosunki polsko-rosyjskie, na przykład: – częstsze spotkania przywódców obu państw i rozmowy w cztery oczy, – ułatwienia wizowe dla obu stron w przekraczaniu granicy polsko-rosyjskiej, – powołanie komisji historyków, która wyjaśni kwestie sporne w historii obu narodów. Uwaga! Należy uznać także inne poprawnie podane działania. 4 pkt – podanie i omówienie dwóch poprawnych działań, które powinny podjąć organy władzy publicznej 3 pkt – podanie dwóch poprawnych działań i omówienie jednego z nich 2 pkt – podanie dwóch poprawnych działań i brak ich omówienia lub podanie i omówienie jednego poprawnego działania 1 pkt – podanie jednego poprawnego działania i brak jego omówienia 0 pkt – podanie i omówienie niepoprawnych działań lub brak odpowiedzi	0–4
	Uczeń proponuje i omawia działania, które powinny podjąć organizacje pozarządowe, aby polepszyć stosunki polsko-rosyjskie, na przykład: – dążenie do pogłębienia współpracy między organizacjami pozarządowymi działającymi w Polsce i w Rosji, – organizowanie wspólnych akcji, na przykład w dziedzinie ochrony praw człowieka, – akcje informacyjne uświadamiające obywatelom różnice kulturowo-polityczne między obu państwami. Uwaga! Należy uznać także inne poprawnie podane działania. 4 pkt – podanie i omówienie dwóch poprawnych działań, które powinny podjąć organizacje pozarządowe 3 pkt – podanie dwóch poprawnych działań i omówienie jednego z nich 2 pkt – podanie dwóch poprawnych działań i brak ich omówienia lub podanie i omówienie jednego poprawnego działania 1 pkt – podanie jednego poprawnego działania i brak jego omówienia 0 pkt – podanie i omówienie niepoprawnych działań lub brak odpowiedzi	0–4

Numer zadania	Poprawna odpowiedź i zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
	Uczeń proponuje i omawia działania, które powinny podjąć media, aby polepszyć stosunki polsko-rosyjskie, na przykład: – tworzenie programów edukacyjnych dla młodego pokolenia na temat Rosji i Polski, – eksponowanie i nagłaśnianie pozytywnych elementów w historii Polski i Rosji, – rzetelne informowanie o stosunkach między obu państwami bez fałszywych i emocjonalnych treści. Uwaga! Należy uznać także inne poprawnie podane działania. 4 pkt – podanie i omówienie dwóch poprawnych działań, które powinny podjąć media 3 pkt – podanie dwóch poprawnych działań i omówienie jednego z nich 2 pkt – podanie dwóch poprawnych działań i brak ich omówienia lub podanie i omówienie jednego poprawnego działania 1 pkt – podanie jednego poprawnego działania i brak jego omówienia 0 pkt – podanie i omówienie niepoprawnych działań lub brak odpowiedzi	0–4
	Uczeń proponuje i omawia działania, które powinni podjąć zwykli obywatele, aby polepszyć stosunki polsko-rosyjskie, na przykład: – ożywienie turystyki do obu państw, – zapraszanie przez Polaków rodzin rosyjskich do spędzenia czasu w Polsce, by poznawały tradycję i kulturę (np. wymiana młodzieży szkolnej), – uczenie się języka rosyjskiego przez Polaków lub języka polskiego przez Rosjan dla zmniejszenia barier językowych. Uwaga! Należy uznać także inne poprawnie podane działania. 4 pkt – podanie i omówienie dwóch poprawnych działań, które powinni podjąć zwykli obywatele 3 pkt – podanie dwóch poprawnych działań i omówienie jednego z nich 2 pkt – podanie dwóch poprawnych działań i brak ich omówienia lub podanie i omówienie jednego poprawnego działania 1 pkt – podanie jednego poprawnego działania i brak jego omówienia 0 pkt – podanie i omówienie niepoprawnych działań lub brak odpowiedzi	0–4
	Uczeń wykorzystuje materiały źródłowe. 2 pkt – poprawne wykorzystanie dwóch materiałów źródłowych 1 pkt – poprawne wykorzystanie jednego materiału źródłowego 0 pkt – niepoprawne wykorzystanie materiałów źródłowych lub brak ich wykorzystania	0–2
	Uczeń zachowuje właściwą strukturę pracy: wstęp, rozwinięcie, zakończenie. 1 pkt – zastosowanie poprawnego układu pracy oraz przedstawienie logicznego wyводу 0 pkt – zastosowanie niepoprawnego układu pracy oraz nieprzedstawienie logicznego wyводу	0–1
	Uczeń używa w wypowiedzi poprawnego języka. 1 pkt – napisanie pracy językiem w pełni komunikatywnym 0 pkt – zastosowanie niepoprawnej terminologii lub jej brak	0–1